

trieel bereide produkten een zinnig woord is te zeggen over de houdbaarheid en de extreme bewaaromstandigheden in de dokterstas (zie de oorspronkelijke vraag), tenzij hiernaar gericht onderzoek is verricht.

Mevrouw Boer geeft een waardevolle aanvulling op het antwoord: periodiek de tas door de apotheker laten inspecteren en van meer recente produkten laten voorzien. De door haar genoemde periode van een half jaar is echter niet voldoende gefundeerd en moet in het algemeen als te lang worden beschouwd. Het voorbeeld in het antwoord over de invloed van temperatuurverhoging op de houdbaarheid laat zien waarom.

Mogen zuigelingen een vliegreis maken?

In nummer 27 van het Tijdschrift werd de vraag gesteld: „Mogen zuigelingen een vliegreis maken?” In het antwoord staan enkele kleine onjuistheden.

– De luchtdruk die in de cabines van verkeersvliegtuigen wordt gehandhaafd is enigszins afhankelijk van het toestel waarmee en de hoogte waarop gevlogen wordt. Deze schommelt tussen de 6000-8000 ft, wat overeenkomt met een hoogte variërend van circa 1825 en 2440 meter.

– Wat betreft de verandering van de druk bij de daling is het niet zo dat er sprake is van een vermindering van de druk in het middenoor. Door het toenemen van de omgevingsdruk ontstaat een relatieve onderdruk in het middenoor, die ervaren wordt als pijn ten gevolge van druk op het trommelvlies.

Met de aangegeven remedie kan ik het geheel eens zijn.

Soesterberg, augustus 1984

J.J. GROENENBERG

Welke middelen kunnen recidiverende herpes van de huid bestrijden?

Het antwoord op de vraag over de behandeling van recidiverende herpes-erupties heeft mij niet geheel bevredigd.¹ Als praktizerend klinisch viroloog had ik, uit den aard der zaak, zelden te maken met dankbare patiënten. Een uitzondering wordt gevormd door een grote groep van

patiënten met koortsuitslag, die van mij een zalfrecept kregen, dat ik eens ontving van een Amsterdamse huisarts. (In Zwitserland verkrijgbaar als Gletschersalbe of als Labiosan.) De eruptie is altijd op dezelfde plaats, en de meeste patiënten hebben een dag tevoren daar al een prikkelend gevoel. Wanneer de zalf dan meteen op deze plaats wordt aangebracht, wordt de uitslag altijd gedeeltelijk en soms vrijwel geheel onderdrukt, en geeft veel minder klachten. Het recept van de zalf is: phenolum 2,50; sulf. precip. 3,75; pasta zinci ad 30.

LITERATUUR

¹ Anonymus. Welke middelen kunnen recidiverende herpes van de huid bestrijden? (Vraag 25). Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 1014.

Amsterdam, juni 1984

F. DEKKING

Het genoemde preparaat Labiosan (dat wel in Zwitserland verkocht wordt, maar van oorsprong Oostenrijks is) is voor het doel waarvoor het gepropageerd werd, nl. bescherming van de lippen bij overmatige zonnebrand in het hooggebergte, obsoleet. De voornaamste werking bestond uit het lokale analgetische effect van fenol en de sunscreenwerking van zinkoxyde. (Pasta zinci bevat 25% zinkoxyde en kan op grond daarvan als een zg. total sunblocker worden beschouwd.) Bij kloven, vervellingen of herpesblaasjes is het opbrengen van Labiosan uiterst pijnlijk; men heeft een grote mate van geloof en masochisme nodig om het dan toch op de lippen te smeren. Labiosan is de laatste jaren voor dit doel geheel vervangen door cacaoboterstiften met een effectieve sunscreen erin, die pijnloos en doeltreffend zijn, en ook cosmetisch veel aantrekkelijker. Fenol heeft geen bekende antivirale, wel een – matige – antibacteriële werking. Volgens Martindale mag fenol lokaal niet in een hogere sterkte worden gebruikt dan 2%; bij applicatie van hogere concentraties op slijmvliezen necrotiseert de epidermis tot een wit vel, en wordt vervolgens afgestoten.

De vraag in dit tijdschrift had betrekking op recidiverende herpes van de penis. Hoewel bekend is dat ultraviolette stralen in zonlicht soms herpes in het gelaat kunnen induceren, lijkt dit voor een herpes van de penis niet relevant. Toepassing van ca. 8% fenol (= carbolzuur) op de penis zal ook weinig aangenaam zijn; Labiosan zal voor dit huidgebied waarschijnlijk ook niet bedoeld zijn.

BOEKAANKONDIGINGEN

Prävention und Früherkennung des kolorektalen Karzinoms. Onder redactie van P. FRÜHMORGEN. 254 bl., fig., tabellen. Springer-Verlag, Berlijn 1984. Prijs: ingen. DM. 48,-.

Ambulatory monitoring. Cardiovascular system and allied applications. Proceedings workshop, Pisa, april 1983. Onder redactie van C. MARCHESI. (Developments in cardiovascular medicine.) 420 bl., fig., tabellen. Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage 1984. Prijs: geb. f 170,-.

E.B. STEEN, *Baillière's abbreviations in medicine.* 5e druk. 256 bl. Baillière Tindall, Londen 1984. Prijs: ingen. £ 3,75.

G.-H. SCHUMACHER, *Kompendium und Atlas der allgemeinen Anatomie; mit Zytologie und Histologie.* 318 bl., fig., tabellen. VEB Georg Thieme, Leipzig 1984. Prijs: ingen. M 25,-.

G.I. MARCHUK, *Mathematical models in immunology.* (Uit het Russisch vertaald.) (Translation series in mathematics and engineering.) 351 bl., fig., tabellen. Optimization Software, Inc., New York 1983. Prijs: ingen. DM. 128,-. (Te bestellen via Springer-Verlag, Berlijn.)

P. GOEBEL, *Abbruch der ungewollten Schwangerschaft.* Ein Konfliktlösungsversuch? 120 bl., 40 fig., 19 tabellen. Springer-Verlag, Berlijn 1984. Prijs: ingen. DM. 48,-.